

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

28. juuli 2016*

Eelotsusetaotlus — Õiguslane koostöö tsiviilasjades — Määrused (EÜ) nr 864/2007 ja (EÜ) nr 593/2008 — Tarbijakaitse — Direktiiv 93/13/EMÜ — Andmekaitse — Direktiiv 95/46/EÜ —

Internetimüügi lepingud, mis on sõlmitud teistes liikmesriikides elavate tarbijatega — Ebaõiglased tingimused — Tüüptingimused, mis sisaldavad kohaldatava õiguse valiku tingimust, mille kohaselt kohaldatakse äriühingu asukohaliikmesriigi õigust — Nendes tüüptingimustes ette nähtud tingimuste ebaõiglase iseloomu hindamise suhtes kohaldatava õiguse kindlaksmääramine ettekirjutust taotleva hagi raames — Tarbijate isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatava õiguse kindlaksmääramine

Kohtuasjas C-191/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Oberster Gerichtshof'i (Austria kõrgeim kohus) 9. aprilli 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. aprillil 2015, menetluses

Verein für Konsumenteninformation

versus

Amazon EU Sàrl,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud D. Švaby, J. Malenovský, M. Safjan (ettekandja) ja M. Vilaras,

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

arvestades kirjalikus menetluses ja 2. märtsi 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Verein für Konsumenteninformation, esindaja: *Rechtsanwalt* S. Langer,

— Amazon EU Sàrl, esindaja: *Rechtsanwalt* G. Berrisch,

— Austria valitsus, esindaja: G. Eberhard,

— Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze, A. Lippstreu, M. Hellmann, T. Laut ja J. Mentgen,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

— Ühendkuningriigi valitsus, esindaja: M. Holt, keda abistas *barrister* M. Gray,

— Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wilderspin ja J. Vondung,

olles 2. juuni 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrust (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma II) (ELT 2007, L 199, lk 40, edaspidi „Rooma II määrus“) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrust (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I) (ELT 2008, L 177, lk 6, edaspidi „Rooma I määrus“) ning nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355).
- 2 Taotlus on esitatud Verein für Konsumenteninformationi (tarbijakaitseühendus, edaspidi „VKI“) ja Luksemburgis asutatud Amazon EU Särli vahelises kohtuvaidluses seoses VKI esitatud ettekirjutust taotleva hagiga.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Rooma I määrus

- 3 Rooma I määruse põhjenduses 7 on märgitud:

„Käesoleva määruse sisuline reguleerimisala ja sätted peaksid olema kooskõlas nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades [(EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 14/04, lk 42)] ning [Rooma II] määrusega.“

- 4 Rooma I määruse artikli 1 lõigetes 1 ja 3 on sätestatud:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse seaduste konflikti korral lepingulistele võlasuhetele tsiviil- ja kaubandusajades.

Määrust ei kohaldata eelkõige maksu-, tolli- ega haldusajadele.

[...]

3 Käesolevat määrust ei kohaldata tõendite ja menetluste suhtes, ilma et see piiraks artikli 18 kohaldamist.“

5 Määruse artikkel 4 „Valiku puudumisel kohaldatav õigus“ sätestab:

„1. Kui lepingu suhtes kohaldatavat õigust ei ole valitud vastavalt artiklile 3 ning ilma et see piiraks artiklite 5 kuni 8 kohaldamist, määratakse lepingute suhtes kohaldatav õigus kindlaks järgmiselt:

- a) kauba müümise leping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on müüja harilik viibimiskoht;
- b) teenuse osutamise leping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on teenuse osutaja harilik viibimiskoht;
- c) leping, mille eesmärgiks on kinnisasjaõigus või õigus kasutada kinnisasja, on reguleeritud kinnisasja asukohariigi õigusega;
- d) olenemata punktist c on kinnisasja kasutamise leping, mis on sõlmitud kinnisasja ajutiseks isiklikuks kasutamiseks maksimaalselt kuueks järjestikuseks kuuks, reguleeritud selle riigi õigusega, kus on kasutusse andja harilik viibimiskoht, tingimusel et kasutaja on füüsiline isik ja tema harilik viibimiskoht on samas riigis;
- e) frantsiisleping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on frantsiisivõtja harilik viibimiskoht;
- f) turustusleping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on turustaja harilik viibimiskoht;
- g) kauba oksjonimüügil sõlmitud leping on reguleeritud selle riigi õigusega, kus on oksjoni toimumise koht, kui seda on võimalik kindlaks määrata;
- h) leping, mis on sõlmitud sellise mitmepoolse süsteemi raames, milles viiakse kokku mitmete kolmandate isikute ostu- ja müügihiivid [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta] direktiivi 2004/39/EÜ [finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ (EÜT 2004, L 145, lk 1; ELT eriväljaanne 06/07, lk 263)] artikli 4 lõike 1 punktis 17 määratletud finantsinstrumentide suhtes või hõlbustatakse nende kokkuviiimist kooskõlas mittediskretsionaarsete eeskirjadega, ja mis on reguleeritud üheainsa õigusega, on reguleeritud kõnealuse õigusega.

2. Juhul kui leping ei ole hõlmatud lõikega 1 või kui lepingu elemendid on hõlmatud rohkem kui ühe lõike 1 punktiga a kuni h, reguleeritakse lepingut selle riigi õigusega, kus on lepingule iseloomuliku soorituse täitja harilik viibimiskoht.

3. Juhul kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb selgelt, et leping on oluliselt tihedamalt seotud mõne teise, lõikes 1 või 2 osutamata riigiga, kohaldatakse asjaomase teise riigi õigust.

4. Juhul kui kohaldatavat õigust ei saa kindlaks määrata lõike 1 või 2 kohaselt, on leping reguleeritud selle riigi õigusega, millega leping on kõige tihedamalt seotud.“

6 Sama määruse artiklis 6 „Tarbijalepingud“ on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks artiklite 5 ja 7 kohaldamist, on leping, mille füüsiline isik on sõlminud oma tegevus- või kutsealast välja jääval eesmärgil („tarbija“) teise isikuga, kes tegutseb oma tegevus- või kutsealal („kutseala esindaja“), reguleeritud selle riigi õigusega, kus on tarbija harilik viibimiskoht, tingimusel et kutseala esindaja

- a) teostab oma majandus- või kutsetegevust riigis, kus on tarbija harilik viibimiskoht, või

b) kutseala esindaja suunab mis tahes viisil sellised tegevused kõnealusesse riiki või mitmesse riiki, mille hulka kuulub ka kõnealune riik,

ning et leping jääb nende tegevuste raamesse.

2. Olenemata lõikest 1 võivad pooled artikli 3 kohaselt valida lõikes 1 sätestatud nõuetele vastava lepingu suhtes kohaldatava õiguse. Selline valik ei või siiski põhjustada tarbija ilmajätmist kaitsest, mis on talle ette nähtud selliste sätetega, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda selle õiguse alusel, mis valiku puudumisel oleks olnud kohaldatav lõike 1 alusel.

[...]

7 Rooma I määruse artikkel 9 „Üldist kehtivust omavad sätted“ näeb ette:

„1. Üldist kehtivust omavad sätted on sätted, mille järgimist peetakse riigi avalike huvide, näiteks tema poliitilise, sotsiaal- või majanduskorralduse kaitsmise seisukohast niivõrd oluliseks, et need on kohaldatavad igas olukorras, mis kuulub nende reguleerimisalasse, olenemata sellest, milline õigus oleks lepingule kohaldatav käesoleva määruse alusel.

2. Käesolevas määruses ei piira miski kohtu asukohariigi üldist kehtivust omavate sätete kohaldamist.

3. Kohaldada võidakse selle riigi õiguse üldist kehtivust omavaid sätteid, kus lepingust tulenevaid kohustusi tuleb täita või on täidetud, niivõrd kui need üldist kehtivust omavad sätted muudavad lepingu täitmise ebaseaduslikuks. Nende sätete kohaldamise üle otsustamisel võetakse arvesse nende laadi ja otstarvet ning tagajärgi, mille nende kohaldamine või kohaldamata jätmine kaasa tooks.“

8 Määruse artikkel 10 „Nõustumus ja sisuline kehtivus“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Lepingu või lepingutingimuse olemasolu ja kehtivus määratakse kindlaks selle õiguse alusel, mis kehtiks lepingu või lepingutingimuse suhtes käesoleva määruse alusel, kui leping või lepingutingimus kehtiks.

2. Pool võib oma nõusoleku puudumise tõendamiseks siiski tugineda oma hariliku viibimiskoha riigi õigusele, kui asjaoludest ilmneb, et lepingupoole tegevuse tagajärgi ei oleks mõistlik kindlaks määrata lõikes 1 määratud õiguse alusel.“

9 Selle määruse artikkel 23 „Seos ühenduse õiguse muude sätetega“ näeb ette:

„Käesolev määrus, välja arvatud artikkel 7, ei piira selliste ühenduse õigusnormide kohaldamist, milles on sätestatud konkreetsetes valdkonnas lepinguliste võlasuhetega seotud rahvusvahelise eraõiguse normid.“

Rooma II määrus

10 Rooma II määruse põhjendused 7 ja 21 näevad ette:

„(7) Käesoleva määruse reguleerimisala ja sätted peaksid olema kooskõlas [...] määrusega [...] nr 44/2001 ning lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatavat õigust reguleerivate õigusaktidega.

[...]

(21) Artiklis 6 sisalduv erinorm ei ole artikli 4 lõikes 1 sätestatud üldnormi erand, vaid pigem selle täpsustus. Kõlvatu konkurentsi küsimustes peaks kollisiooninorm kaitsma konkurente, tarbijaid ja avalikkust ning tagama turumajanduse nõuetekohase toimimise. Neid eesmärke täidab üldiselt seos selle riigi õigusega, kus kõlvatu konkurents mõjutab või tõenäoliselt mõjutab konkurentsisuhteid või tarbijate ühishuve.“

11 Selle määruse artikli 1 lõiked 1 ja 3 sätestavad:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse seaduste konflikti korral lepinguvälisele võlasuhetele tsiviil- ja kaubandusajades. Määrust ei kohaldata eelkõige maksu-, tolli- ega haldusajadele, samuti riigi vastutusele, mis tuleneb riigi tegevusest või tegevusetusest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).

[...]

3. Käesolevat määrust ei kohaldata tõendite ja menetluse suhtes, ilma et see piiraks artiklite 21 ja 22 kohaldamist.“

12 Määruse artikkel 4 „Üldreegel“, mis asub määruse II peatükis „Kahju õigusvastane tekitamine“, on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui käesolevas määruses pole sätestatud teisiti, kohaldatakse kahju õigusvastasest tekitamisest tuleneva lepinguvälise võlasuhte suhtes selle riigi õigust, kus kahju tekib, olenemata sellest, millises riigis kahju põhjustanud sündmus aset leidis, ning olenemata sellest, millises riigis või millistes riikides ilmnevad nimetatud sündmuse kaudsed tagajärjed.

2. Kui väidetavalt vastutava isiku ja kannatanu harilik viibimiskoht on kahju tekkimise ajal samas riigis, kohaldatakse kõnealuse riigi õigust.

3. Kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb, et kahju õigusvastane tekitamine on ilmselgelt tihedamalt seotud mõne muu riigiga kui lõigetes 1 ja 2 osutatud riik, kohaldatakse asjaomase teise riigi õigust. Ilmselgelt tihedam seos mõne teise riigiga võib eelkõige tugineda poolte vahel juba olemasolevale suhtele, nagu näiteks lepingule, mis on asjaomase kahju õigusvastase tekitamisega tihedalt seotud.“

13 Rooma II määruse artikkel 6 „Kõlvatu konkurents ning vaba konkurentsi piirav tegevus“, mis asub samuti määruse II peatükis, on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kõlvatu konkurentsi tulemusena tekkiva lepinguvälise võlasuhte suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus kõlvatu konkurents mõjutab või tõenäoliselt mõjutab konkurentsisuhteid või tarbijate ühishuve.

2. Kui kõlvatu konkurents mõjutab üksnes konkreetse konkurendi huve, kohaldatakse artiklit 4.

3.

a) Konkurentsi piirava tegevuse tulemusena tekkiva lepinguvälise võlasuhte suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus turgu mõjutatakse või tõenäoliselt mõjutatakse.

b) Kui turgu mõjutatakse või tõenäoliselt mõjutatakse enam kui ühes riigis, võib kahju kompenseerimist taotlev isik, kes esitab nõude kostja elukohajärgses kohtus, selle asemel valida, et nõue põhineb juhtumiga tegeleva kohtu asukohariigi õigusel, tingimusel et kõnealuse liikmesriigi turg on üks turgudest, mida mõjutab otseselt ja märkimisväärselt konkurentsi piirav tegevus, millest tulenevad nõude aluseks olevad lepinguvälised võlasuhted; kui nõude esitaja esitab vastavalt jurisdiktsiooni suhtes kohaldatavatele eeskirjadele selles kohtus nõude enam kui ühe kostja vastu,

saab ta oma nõude aluseks valida üksnes kõnealuse kohtu kohaldatava õiguse, kui konkurentsi piirav tegevus, millel iga nimetatud kostja vastu esitatud nõue põhineb, mõjutab otseselt ja märkimisväärselt ka turgu kõnealuse kohtu asukohaliikmesriigis.

4. Käesoleva artikli kohase õiguse kohaldamisest ei või kõrvale kalduda artikli 14 kohase kokkuleppega.“

14 Sama määruse artikkel 14 „Valikuvabadus“ näeb ette:

„1. Pooled võivad leppida kokku, et nad kohaldavad lepinguväliste võlasuhete suhtes enda valitud õigust:

a) kokkuleppega, mis on sõlmitud pärast kahju põhjustanud sündmuse toimumist,

või

b) kui kõik pooled tegelevad äritegevusega, samuti enne kahju põhjustanud sündmuse toimumist sõlmitud vabalt läbiräägitud kokkuleppega.

Valikut väljendatakse või see nähtub mõistliku kindlusega juhtumi asjaoludest ja see ei piira kolmandate isikute õigusi.

2. Kui kõik kahju põhjustanud sündmuse asetleidmise ajal olukorda mõjutanud asjakohased asjaolud esinevad muus riigis kui riik, mille õigus kohaldamiseks valiti, ei piira poolte valik selle teise riigi õiguse nende sätete kohaldamist, millest ei saa lepinguga kõrvale kalduda.

3. Kui kõik kahju põhjustanud sündmuse asetleidmise ajal olukorda mõjutanud asjakohased asjaolud esinevad ühes või mitmes liikmesriigis, ei piira poolte otsus kohaldada muud õigust kui liikmesriigi õigus vajaduse korral selliste ühenduse õiguse sätete, millest ei saa lepinguga kõrvale kalduda, kohaldamist liikmesriigi kohtus.“

15 Kõnealuse määruse artikkel 16 „Imperatiivsed sätted“ näeb ette:

„Käesolevas määruses ei kitsenda miski kohtu asukohariigi sätete kohaldamist olukorras, kus need on imperatiivsed, olenemata muidu lepinguvälise võlasuhte suhtes kohaldatavast õigusest.“

Määrus (EÜ) nr 2006/2004

16 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määruse (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitseseaduse koostöö määrus) (ELT 2004, L 364, lk 1) artikkel 3 näeb ette:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

b) *ühendusesisene rikkumine* – punktis a määratletud tarbijate huve kaitsvate õigusaktidega vastuolus olev tegevus või tegevusetus, mis kahjustab või võib kahjustada nende tarbijate kollektiivseid huve, kes elavad muus liikmesriigis või muudes liikmesriikides kui see, kus tegevus või tegevusetus alguse sai või toimus või kus on müüja või teenuse osutaja registreeritud asukoht või kus võib leida selle tegevusega või tegevusetusega seotud tõendeid või varasid;

[...]“

17 Määruse artikkel 4 „Pädevad asutused“ sätestab:

„1. Iga liikmesriik määrab käesoleva määruse rakendamise eest vastutavad pädevad asutused ja ühtse kontaktasutuse.

2. Iga liikmesriik võib määrata muid asutusi, kui see on vajalik käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmiseks. Liikmesriigid võivad määrata ka organeid, kelle õigustatud huvides on ühendusesiseste rikkumiste lõpetamine või keelustamine kooskõlas artikli 8 lõikega 3.

3. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, on igal pädeval asutusel käesoleva määruse kohaldamiseks vajalikud uurimis- ja täidesaatvad volitused ning ta kasutab neid kooskõlas siseriikliku õigusega.

4. Pädevad asutused võivad lõikes 3 osutatud volitusi kasutada kooskõlas siseriikliku õigusega kas:

a) otse omal vastutusel või õigusasutuste järelevalve all või

b) pöördudes kohtusse, kes on pädev tegema vajalikku otsust, esitades vajaduse korral apellatsioonkaebuse, kui vajalikku otsust käsitlevat taotlust ei rahuldata.

5. Kui pädevad asutused kasutavad oma volitusi pöörduda kohtusse kooskõlas lõike 4 punktiga b, on nimetatud kohtud pädevad tegema vajalikke otsuseid.

6. Lõikes 3 osutatud volitusi kasutatakse ainult juhul, kui on põhjendatud kahtlus, et ühendusesisene rikkumine on toimunud, ning need volitused hõlmavad vähemalt õigust:

a) saada kätte kõik ühendusesisese rikkumisega seotud asjakohased dokumendid mis tahes kujul;

b) taotleda ühendusesisese rikkumisega seotud asjakohase teabe esitamist mis tahes isiku poolt;

c) teostada kohapeal vajalikku kontrolli;

d) taotleda kirjalikult, et asjassepuutuv müüja või teenuse osutaja lõpetaks ühendusesisese rikkumise;

e) nõuda ühendusesisese rikkumise eest vastutavalt müüjalt või teenuse osutajalt kinnitust ühendusesisese rikkumise lõpetamise kohta ning vajaduse korral avaldada saadud kinnitus;

f) nõuda ühendusesisese rikkumise lõpetamist või keelustamist ning vajaduse korral avaldada sellest tulenevad otsused;

g) nõuda, et otsuse täitmata jätmise korral teeks kaotanud kostja vajalikud maksed riigikassasse või mõnele muule siseriiklikes õigusaktides või nende alusel määratud soodustatud isikule.

[...]“

Direktiiv 2009/22/EÜ

18 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/22/EÜ tarbijate huve kaitsvate tekkkirjutuste kohta (ELT 2009, L 110, lk 30) artikli 2 lõikes 2 on sätestatud:

„Käesolev direktiiv ei piira kohaldatava õiguse osas rahvusvahelise eraõiguse normide kohaldamist; tavaliselt kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte, kus rikkumine alguse sai, või selle liikmesriigi õigusakte, kus ilmnevad rikkumise tagajärjed.“

Direktiiv 93/13

19 Direktiivi 93/13 põhjenduste 5 ja 6 kohaselt:

„tarbijad tunnevad üldjuhul ainult oma liikmesriigi kauba ja teenuste müüki reguleerivaid õigusnorme; teadmatus võib takistada neil teha kauba või teenuste otseostu tehinguid teises liikmesriigis;

et hõlbustada siseturu väljakujundamist ning kaitsta kodanikke kui tarbijat, kes omandab kaupa ja teenuseid muu kui oma liikmesriigi õigusaktidega reguleeritavate lepingute alusel, on oluline kõnealustest lepingutest kõrvaldada ebaõiglased tingimused“.

20 Sama direktiivi artikkel 3 sätestab:

„1. Lepingutingimus, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, loetakse ebaõiglaseks, kui see on vastuolus heausksuse tingimusega ning kutsub esile lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat.

[...]

3. Lisa sisaldab soovituslikku ja mittetäielikku loetelu tingimustest, mida võib pidada ebaõiglasteks.“

21 Sama direktiivi artikkel 5 näeb ette:

„Lepingutes, mille kõik või teatavad tarbijale pakutavad tingimused esitatakse kirjalikult, peavad kõnealused tingimused olema koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles. Kui tingimuse tähenduse suhtes on kahtlusi, tuleb kohaldada tarbijale kõige soodsamat tõlgendust. Seda tõlgendamiseeskirja ei kohaldata artikli 7 lõikega 2 ette nähtud menetluste puhul.“

22 Direktiivi 93/13 artikkel 6 sätestab:

„1. Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglased tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on oma siseriiklike õigusaktide alusel tarbijaga sõlminud, ei ole tarbijale siduvad ning leping on kõnealustel tingimustel lepinguosalistele jätkuvalt siduv ainult juhul, kui seda on võimalik jätkata nii, et see sisaldab ebaõiglasi tingimusi.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et tarbija ei kaota käesoleva direktiiviga pakutavat kaitset põhjusel, et lepingu suhtes kohaldatavaks õiguseks valitakse kolmanda riigi õigus, kui leping on ühe või mitme liikmesriigi territooriumiga tihedalt seotud.“

23 Selle direktiivi artikkel 7 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.

2. Lõikes 1 nimetatud vahendite hulka kuuluvad sätted, mille kohaselt isikud ja organisatsioonid, kellel on liikmesriigi õiguse alusel õigustatud huvi tarbijat kaitsta, võivad kooskõlas siseriikliku õigusega pöörduda kohtute või pädevate haldusametuste poole, kes otsustavad üldiseks kasutamiseks mõeldud lepingutingimuste ebaõigluse üle ning võivad kohaldada asjakohaseid ja tõhusaid vahendeid, et lõpetada selliste tingimuste jätkuv kasutamine.

[...]“

24 Kõnealuse direktiivi artikkel 8 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi reguleerimisalas vastu võtta või säilitada asutamislepingule vastavad rangemad sätted, et tagada tarbijate kaitstuse kõrgem tase.“

25 Direktiivi 93/13 lisas on loetletud sama direktiivi artikli 3 lõikes 3 viidatud tingimused. Lisa punkti 1 alapunkt q on sõnastatud järgmiselt:

„Tingimused, mille eesmärk või tagajärg on:

[...]

q) jätta tarbija ilma õigusest võtta õiguslikke meetmeid või kasutada mis tahes muud õiguskaitsevahendit või tarbija kõnealust õigust piirata [...]“

Direktiiv 95/46

26 Direktiivi 95/46 artikkel 4 „Kohaldatav siseriiklik õigus“ sätestab:

„1. Iga liikmesriik kohaldab isikuandmete töötlemise suhtes käesoleva direktiivi kohaselt vastuvõetud siseriiklikke õigusnorme, kui:

- a) töötlemine toimub liikmesriigi territooriumil paikneva vastutava töötleva asutuse tegevuse raames; kui sama vastutav töötleva on registreeritud mitme liikmesriigi territooriumil, peab ta võtma vajalikke meetmeid tagamaks, et kõik kõnealused asutused järgivad kohaldatavates siseriiklikes õigusnormides sätestatud kohustusi;
- b) vastutav töötleva ei ole registreeritud mitte liikmesriigi territooriumil, vaid kohas, kus asjaomase liikmesriigi õigusnorme kohaldatakse rahvusvahelise avaliku õiguse kohaselt;
- c) vastutav töötleva ei ole registreeritud ühenduse territooriumil, kuid kasutab isikuandmete automatiseeritud või automatiseerimata töötlemiseks vahendeid, mis paiknevad kõnealuse liikmesriigi territooriumil, välja arvatud juhul, kui selliseid vahendeid kasutatakse ainult andmete edastamiseks ühenduse territooriumi kaudu.

2. Lõike 1 punktis c osutatud asjaoludel peab vastutav töötleva määrama ametisse kõnealuse liikmesriigi territooriumil asuva esindaja, kuid see ei piira õiguslikke meetmeid, mida võidakse võtta vastutava töötleva enda suhtes.“

Austria õigus

27 Austria 8. märtsi 1979. aasta tarbijakaitseaduse (Konsumentenschutzgesetz; *BGBI.* 140/1979) § 6 „Lepingu keelatud koostisosad“ lõikes 3 on ette nähtud, et tüüptingimustes või lepinguvormides sisalduv lepingutingimus, mis on sõnastatud ebaselgelt või arusaamatult, on tühine.

28 Selle seaduse §-s 13a on sätestatud, et § 6 kohaldatakse tarbijate kaitseks, olenemata sellest, milline õigus on lepingu suhtes kohaldatav, kui leping on sõlmitud seoses ettevõtja või tema poolt selleks kasutatud isikute tegevusega, mis toimub Austrias ja mille eesmärk on sõlmida selliseid lepinguid.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 29 Amazon EU on Luksemburgis asuv postimüügiga tegelevasse rahvusvahelisse kontserni kuuluv äriühing, mis lisaks muudele tegevustele pöördub veebisaidi vahendusel Austria tarbijate poole, kasutades selleks domeeni laiendiga .de ja sõlmides nendega elektroonilise kaubanduse raames müügilepinguid. Sellel äriühingul ei ole Austrias asu- ega tegevuskohta.
- 30 Nende tarbijatega sõlmitud lepingud sisaldasid kuni 2012. aasta keskpaigani tüüptingimusi, mis olid sõnastatud järgmiselt:
- „1. Tellija teistsuguseid tingimusi Amazon.de ei aktsepteeri, välja arvatud juhul, kui Amazon.de on nende kehtivuse kirjalikus vormis sõnaselgelt heaks kiitnud.
- [...]
6. Juhul kui tellija tasub tellimuse eest arve alusel, ja muudel juhtudel, mil selleks on õigustatud alus, kontrollib ja hindab Amazon.de tellija isikuandmeid ja vahetab asjaomast teavet teiste Amazoni kontserni kuuluvate ettevõtjate, majandusteabekeskuste ja vajaduse korral ettevõtjaga Bürgel Wirtschaftsinformationen GmbH & Co KG, Postfach 5001 66, 22701, Hamburg, Saksamaa.
- [...]
9. Enne makseviisi otsustamist kasutame arve tasumata jäämise tõenäosuse hindamiseks lisaks enda käsutuses olevatele andmetele teavet, mida saame ettevõtjatelt Bürgel Wirtschaftsinformationen GmbH & Co. KG, Gasstrasse 18, 22761, Hamburg, ja informa Solutions GmbH, Rheinstrasse 99, 76532 Baden-Baden [(Saksamaa)]. Nimetatud ettevõtjaid kaasatakse ka tellija esitatud aadressandmete kontrollimisel.
- [...]
11. Kui kasutaja otsustab panna veebisaidile Amazon.de üles teatava sisu (nt klientide retsensioonid), annab ta Amazon.de'le asjaomase õiguse kehtivuse perioodiks ajaliselt ja ruumiliselt piiramatu ainulitsentsi sisu edasiseks kasutamiseks mis tahes eesmärgil nii internetis kui ka internetiväliselt.
12. Kohaldatav on Luksemburgi õigus, välja arvatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon kaupade rahvusvahelise ostu-müügilepingute kohta.“
- 31 VKI, kellel on direktiivi 2009/22 tähenduses õigus esitada ettekirjutust taotlemaid hagnosisid, esitas Austria kohtutele nendes tüüptingimustes sisalduvate kõikide tingimuste kasutamise lõpetamist taotleva hagi ja nõude avaldada tehtav kohtuotsus, kuna VKI on seisukohal, et kõik need tingimused on vastuolus seadustes sätestatud keeldude või hea tavaga.
- 32 Esimese astme kohus rahuldab kõik hagnosisid esitatud nõuded, jättes rahuldamata vaid nõude, mis käsitleb 8. tingimust, milles on ette nähtud lisatasu arvega tasumise korral. Nimetatud kohus lähtus Rooma I määruse põhimõttelisest kohaldamisest ning otsustas selle määruse artikli 6 lõike 2 alusel, et 12. tingimus, mis käsitleb kohaldatavat õigust, on tühine, kuna kohaldatava õiguse valikuga ei saa jätta tarbijat ilma talle tema alalise elukoha riigi seadustega tagatud kaitsest. Nimetatud kohus järeldas sellest, et teiste tingimuste kehtivust tuleks hinnata Austria õiguse alusel. Mis puudutab lõpuks 6., 9. ja 11. tingimust, siis leidis kõnealune kohus, et ainult andmekaitsega seotud küsimusi tuleks hinnata asjakohase Luksemburgi õiguse alusel, kuna Rooma I määrus ei välista direktiivi 95/46 kohaldamist.
- 33 Apellatsioonikohus, kelle poole põhikohtuasja mõlemad pooled pöördusid, tühistas esimese astme kohtu otsuse ja saatis kohtuasja uueks hindamiseks viimati nimetatud kohtule tagasi. Apellatsioonikohus leidis, et kohaldatav õigus tuleb kindlaks teha Rooma I määruse kohaselt ning

analüüsis sisuliselt ainult 12. tingimust, mis käsitleb kohaldatava õiguse valikut. Sellega seoses leidis ta, et Rooma I määruse artikli 6 lõige 2 ei võimalda järeldada, et see tingimus on õigusvastane, ning et kõnealuse määruse artikli 10 lõike 1 kohaselt oleks seda tingimust tulnud analüüsida pigem Luksemburgi õiguse alusel. Apellatsioonikohus kutsus esimese astme kohut üles sellist analüüsi läbi viima ning märkis seejärel, et kui see tingimus peaks Luksemburgi õiguse seisukohast osutama õiguspäraseks, siis peaks ka teisi lepingutingimusi kontrollima selle õiguse alusel, ning et järelikult peaks tegema võrdluse Austria õigusega, et määrata kindlaks, milline õigus on Rooma I määruse artikli 6 lõike 2 tähenduses kõige soodsam.

34 Oberster Gerichtshofil (Austria kõrgeim kohus), kelle poole VKI pöördus, on tekkinud küsimus põhikohtuasjas kohaldatava õiguse kohta. Neil asjaoludel otsustas see kohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas õigus, mis on kohaldatav ettekirjutust taotlevale hagile direktiivi 2009/22 tähenduses, määratakse Rooma II määruse artikli 4 kohaselt, kui hagi on esitatud õigusvastaste lepingutingimuste vastu, mida on kasutanud liikmesriigi residentist ettevõtja, kes sõlmib elektroonilises kaubanduses lepinguid teistes liikmesriikides, eeskätt selles riigis, kelle kohtu poole on pöördutud, resideerivate tarbijatega?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav:

- a) Kas kahju tekkimise riigi (Rooma II määruse artikli 4 lõige 1) all tuleb mõista iga riiki, kuhu on kostjast ettevõtja äritegevus suunatud, nii et vaidlustatud tingimusi tuleb hinnata kohtu asukohariigi õiguse alusel, kui hagi esitamise õigusega organisatsioon esitab hagi kõnealuste tingimuste kasutamise vastu selle riigi residentidest tarbijatega tehtavates tehingutes?
- b) Kas esineb ilmselgelt tihedam seos (Rooma II määruse artikli 4 lõige 3) kostjast ettevõtja asukohariigi õigusega, kui ettevõtja tüüpitingimused näevad ette, et tema sõlmitud lepingutele on kohaldatav selle riigi õigus?
- c) Kas õiguse valiku selline tingimus toob muudel kaalutlustel kaasa selle, et vaidlustatud lepingutingimusi tuleb hinnata kostjast ettevõtja asukohariigi õiguse alusel?

3. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav:

Kuidas tuleb ettekirjutust taotlevale hagile kohaldatav õigus sellisel juhul määrata?

4. Olenemata eespool esitatud küsimustele antavast vastusest:

- a) Kas tüüpitingimustes sisalduv säte, mille kohaselt on tarbija ja mõne muu liikmesriigi residentist ettevõtja vahel elektroonilises kaubanduses sõlmitavale lepingule kohaldatav selle ettevõtja asukohariigi õigus, on direktiivi 93/13 artikli 3 lõike 1 tähenduses ebaõiglane?
- b) Kas isikuandmete töötlemisele, mida teeb ettevõtja, kes sõlmib elektroonilises kaubanduses lepinguid teiste liikmesriikide residentidest tarbijatega, on vastavalt direktiivi 95/46 artikli 4 lõike 1 punktile a, olenemata muus osas kohaldatavast õigusest, kohaldatav üksnes selle liikmesriigi õigus, kus asub ettevõtja asutus, kus isikuandmeid töödeldakse, või peab ettevõtja järgima ka nende liikmesriikide andmekaitsealaseid õigusnorme, kuhu on tema äritegevus suunatud?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene, teine ja kolmas küsimus

35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub esimese, teise ja kolmanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, sisuliselt selgitada, kuidas tuleb tõlgendada Rooma I ja Rooma II määrusi, et kindlaks määrata õigus või õigused, mida tuleb kohaldada direktiivi 2009/22 tähenduses ettekirjutust taotleva hagi

suhtes, mis on esitatud väidetavalt õigusvastaste lepingutingimuste kasutamise vastu liikmesriigi residendist ettevõtja poolt, kes sõlmib elektroonilise kaubanduse teel lepinguid teistes liikmesriikides, eeskätt selles riigis, kelle kohtu poole on pöördutud, resideerivate tarbijatega.

- 36 Kõigepealt tuleb rõhutada, et mis puudutab Rooma I ja Rooma II määruste vastavaid kohaldamisalasid, siis tuleb nendes kasutatud mõisteid „lepinguline võlasuhe“ ja „lepinguväline võlasuhe“ tõlgendada autonoomselt, juhindudes peamiselt nende määruste ülesehitusest ja eesmärkidest. Nagu tuleneb mõlema määruse põhjendusest 7, tuleb ka arvesse võtta ühtse kohaldamise eesmärki nii nende määruste vastastikusel kohaldamisel kui ka määruse nr 44/2001 (edaspidi „Brüsseli I määrus“) kohaldamisel, mis muu hulgas eristab artiklis 5 lepingutega seotud ja lepinguväliseid asju (vt kohtuotsus, 21.1.2016, ERGO Insurance ja Gjensidige Baltic, C-359/14 ja C-475/14, EU:C:2016:40, punkt 43).
- 37 Seoses mõistega „lepinguväline võlasuhe“ Rooma II määruse artikli 1 tähenduses olgu meenutatud, et mõiste „lepinguväline kahju“ Brüsseli I määruse artikli 5 punkti 3 tähenduses hõlmab kõiki hagisid, mille eesmärk on kostja vastutuse tuvastamine ja mis ei ole „lepinguga seotud asjad“ viimati nimetatud määruse artikli 5 punkti 1 tähenduses (kohtuotsus, 21.1.2016, ERGO Insurance ja Gjensidige Baltic, C-359/14 ja C-475/14, EU:C:2016:40, punkt 45).
- 38 Seoses 27. septembri 1968. aasta konventsiooniga kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 1972, L 299, lk 32; edaspidi „Brüsseli konventsioon“) on Euroopa Kohus leidnud, et preventiivne hagi, mille tarbijakaitseühing on esitanud, et kauplejal keelataks kasutada ebaõiglasena käsitatavaid tingimusi üksikisikutega sõlmitud lepingutes, rajaneb selle konventsiooni artikli 5 punkti 3 mõttes lepinguvälisel vastutusel (kohtuotsus, 1.10.2002, Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, punkt 50), kusjuures see tõlgendus kehtib ka Brüsseli I määruse suhtes (vt selle kohta kohtuotsus, 13.3.2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, punkt 19).
- 39 Käesoleva kohtuotsuse punktis 36 märgitud ühtse kohaldamise eesmärki arvestades on aga seisukoht, mille kohaselt hõlmab tarbijakaitse valdkonnas lepinguväline vastutus ka ebaõiglaste tingimuste kasutamisest tuleneva õiguskorra rikkumise, mida tarbijakaitseühingud peavad takistama (vt selle kohta kohtuotsus, 1.10.2002, Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, punkt 42), täiel määral ülekantav Rooma I ja Rooma II määruste tõlgendamisele. Seega tuleb sedastada, et direktiivis 2009/22 sätestatud ettekirjutust taotlev hagi puudutab Rooma II määruse II peatüki tähenduses kahju õigusvastasest tekitamisest tulenevat lepinguväliseid võlasuhte.
- 40 Selle määruse II peatükis asuva artikli 6 lõikes 1 on sätestatud kõlvatu konkurentsi tõttu tekkivate lepinguväliste võlasuhete erireeglina, et kohaldatakse selle riigi õigust, kus kõlvatu konkurents mõjutab või tõenäoliselt mõjutab konkurentsisuhteid või tarbijate ühishuve.
- 41 Sellega seoses nähtub Rooma II määruse põhjendusest 21, et määruse artikli 6 lõige 1 täpsustab kõlvatu konkurentsi eriomases valdkonnas määruse artikli 4 lõikes 1 sätestatud *lex loci damni*-põhimõtet.
- 42 Nagu kohtujurist märkis oma ettepaneku punktis 73, hõlmab kõlvatu konkurents Rooma II määruse artikli 6 lõike 1 tähenduses ebaõiglaste tingimuste kasutamist müügilepingute tüüpitingimustes, kuna see võib kahjustada tarbijate kui klassi ühishuve ja seeläbi mõjutada konkurentsitingimusi turul.
- 43 Direktiivis 2009/22 sätestatud ettekirjutust taotleva hagi puhul on riik, kus mõjutatakse tarbijate ühishuve Rooma II määruse artikli 6 lõike 1 tähenduses, see riik, kus elavad tarbijad, kellele ettevõtja tegevus on suunatud ja kelle huve asjaomane tarbijakaitseühing selle hagiga kaitseb.
- 44 Olgu täpsustatud, et teise tulemuseni ei saa viia Rooma II määruse artikli 4 lõige 3, mille kohaselt kohaldatakse teise riigi õigust siis, kui juhtumi kõikidest asjaoludest ilmneb, et kahju õigusvastane tekitamine on ilmselgelt tihedamalt seotud mõne muu riigiga kui määruse artikli 4 lõikes 1 osutatud riik.

- 45 Nagu nimelt märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 77, ei ole Rooma II määruse artikli 4 lõikes 3 ette nähtud alternatiivne reegel kohandatud kõlvatu konkurentsi asjadele, kuna nimetatud määruse artikli 6 lõike 1 eesmärk on kaitsta ühishuve – kohtumenetluse poolte vahelistest suhetest kaugemaleulatuvalt –, nähes ette spetsiaalselt selleks kohandatud reegli. See eesmärk jääks aga täitmata, kui seda reeglit oleks lubatud eirata nende poolte vaheliste isiklike seoste alusel.
- 46 Igal juhul ei saa asjaolu, et Amazon EU näeb oma tüüptingimustes ette, et tema sõlmitud lepingutele kohaldatakse tema asukohariigi õigust, õiguspäraselt luua sellist ilmselgelt tihedamat seost.
- 47 Teistsugusel juhul võiks selline ettevõtja nagu Amazon EU sellise tingimuse abil *de facto* valida lepinguvälise võlasuhte suhtes kohaldatava õiguse ning vabaneda seega sellega seoses Rooma II määruse artikli 14 lõike 1 esimese lõigu punktis a ette nähtud tingimustest.
- 48 Seega tuleb tõdeda, et – piiramata Rooma II määruse artikli 1 lõikes 3 sätestatud – direktiivi 2009/22 tähenduses ettekirjutust taotleva hagi suhtes kohaldatav õigus tuleb kindlaks määrata sama määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt, kui tegemist on nende õigusaktide rikkumisega, mille eesmärk on kaitsta tarbijate huve seoses ebaõiglase tingimuste kasutamisega müügilepingute tüüptingimustes.
- 49 Seevastu nende tingimuste ebaõiglase iseloomu hindamisele, mis sisalduvad tarbijalepingutes ja on ettekirjutust taotleva hagi esemeks, kohaldatav õigus tuleb kindlaks määrata autonoomselt nende tingimuste olemuse põhjal. Seega juhtudel, mil ettekirjutust taotleva haviga tahetakse takistada, et sellised tingimused lisatakse lepinguliste kohustustena tarbijalepingutesse, tuleb nende tingimuste hindamisele kohaldatav õigus kindlaks määrata Rooma I määruse alusel.
- 50 Käesoleval juhul on väidetavalt ebaõiglased tingimused, mis on põhikohtuasjas ettekirjutust taotleva hagi esemeks, nende tarbijate suhtes, kellele need on suunatud, oma olemuselt lepingulised võlakohustused Rooma I määruse artikli 1 lõike 1 tähenduses.
- 51 Seda järeldust ei mõjuta asjaolu, et hagi puhul, millega nende tingimuste kehtivus vaidlustati, on tegemist kollektiivhagiga. Asjaolu, et see hagi ei puuduta tegelikult sõlmitud üksikuid lepinguid, on olemuslikult omane sellisele preventiivsele kollektiivhagile, mille raames abstraktset kontrolli teostatakse.
- 52 Seega tuleb kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel eristada ühelt poolt asjassepuutuvate tingimuste hindamist ja teiselt poolt nende tingimuste kasutamise lõpetamist taotlevat hagi, mille on esitanud niisugune ühing nagu VKI.
- 53 See vahetegemine on vajalik Rooma I ja Rooma II määruste ühetaolise kohaldamise tagamiseks. Lisaks sellele tagatakse kõnealuste tingimuste suhtes kohaldatava õiguse autonoomse kindlaksmääramisega, et kohaldatav õigus ei sõltu valitud hagi liigist.
- 54 Kui kollektiivhagi tulemusel algatatud menetluses tuleks asjassepuutuvaid lepingutingimusi hinnata selle õiguse alusel, mis on kohaldatav Rooma II määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt, tekiks oht, et hindamiskriteeriumid erineksid neist hindamiskriteeriumidest, mida kasutatakse tarbija algatatud individuaalse menetluse raames.
- 55 Mis puudutab nimelt tarbija algatatud individuaalse menetluse raames tingimuste hindamist, siis võib lepingule kohaldatava õigusena kohaldatav õigus erineda sellest õigusest, mis kuulub kohaldamisele kahju õigusvastasele tekitamisele kohaldatava õigusena ettekirjutust taotleva hagi suhtes. Sellega seoses tuleb märkida, et tarbijakaitse tase on direktiivi 93/13 artikli 8 kohaselt liikmesriigiti erinev, mistõttu tingimusele antav hinnang võib kohaldatava õiguse tõttu erineda, isegi kui kõik muud asjaolud on muidu samad.

- 56 Tingimuse suhtes kohaldatava õiguse selline erinev määramine sõltuvalt esitatava hagi liigist tooks kaasa selle, et eelkõige kaoks kooskõla kollektiiv- ja individuaalhagide hindamisel, mille Euroopa Kohus on loonud, kohustades liikmesriikide kohtuid omal algatusel ka tulevikus kasutama kõiki riigisisiseses õiguses ette nähtud võimalusi, mis on olemas tarbijalepingute tüüptingimustes sisalduva klausli ebaõiglase iseloomu tunnustamisel ettekirjutust taotleva hagi raames, selleks et selline tingimus ei oleks siduv tarbijatele, kes on sõlminud neid tüüptingimusi sisaldava lepingu (vt kohtuotsus, 26.4.2012, Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, punkt 43).
- 57 Ebaühtsus, mis tuleneks sellest, kui tingimuse suhtes kohaldatakse olenevalt esitatud hagi liigist erinevat õigust, kahjustaks direktiividega 2009/22 ja 93/13 taotletud eesmärki lõpetada tõhusalt ebaõiglaste tingimuste kasutamine.
- 58 Eeltoodust järeldub, et direktiivi 2009/22 tähenduses ettekirjutust taotleva hagi suhtes kohaldatav õigus tuleb kindlaks määrata Rooma II määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt, kui hagi väidete kohaselt on tegemist nende õigusaktide rikkumisega, mille eesmärk on kaitsta tarbijate huve müügilepingute tüüptingimustes ebaõiglaste tingimuste kasutamise eest, samas kui konkreetse lepingutingimuse hindamisele kohaldatav õigus tuleb alati kindlaks määrata Rooma I määruse alusel, olenemata sellest, kas tegemist on individuaalse või kollektiivhagiga.
- 59 Küll aga peab täpsustama, et konkreetse lepingutingimuse ebaõiglase iseloomu hindamisel ettekirjutust taotleva hagi raames tuleneb Rooma I määruse artikli 6 lõikest 2, et kohaldatava õiguse valik ei või siiski piirata nende imperatiivsete sätete kohaldamist, mis on ette nähtud selle riigi õigusega, kus elavad tarbijad, kelle õigusi selle hagiga kaitstakse. Need sätted võivad sisaldada direktiivi 93/13 üle võtvaid sätteid, kui need tagavad vastavalt nimetatud direktiivi artiklile 8 tarbijate kaitstuse kõrgema taseme.
- 60 Seega tuleb esimesele, teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et Rooma I ja Rooma II määruseid tuleb tõlgendada nii, et piiramata mõlema määruse artikli 1 lõikes 3 sätestatud, tuleb õigus, mida kohaldatakse direktiivi 2009/22 tähenduses ettekirjutust taotleva hagi suhtes, mis on esitatud väidetavalt õigusvastaste lepingutingimuste kasutamise vastu liikmesriigi residentist ettevõtja poolt, kes sõlmib elektroonilises kaubanduses lepinguid teistes liikmesriikides, eeskätt selles riigis, kelle kohtu poole on pöördunud, resideerivate tarbijatega, kindlaks määrata Rooma II määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt, samas kui konkreetse lepingutingimuse hindamisele kohaldatav õigus tuleb alati kindlaks määrata Rooma I määruse alusel, olenemata sellest, kas hindamine toimub seoses individuaalse või kollektiivhagiga.

Neljanda küsimuse punkt a

- 61 Oma neljanda küsimuse punktis a palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas ettevõtja ja tarbija vahel elektroonilises kaubanduses sõlmitud müügilepingu tüüptingimustes sisalduv tingimus, mille kohaselt on sellele lepingule kohaldatav selle ettevõtja asukohaliikmesriigi õigus, on direktiivi 93/13 artikli 3 lõike 1 tähenduses ebaõiglane.
- 62 Viimati nimetatud sättest nähtub, et lepingutingimus, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, on ebaõiglane, kui see on vastuolus heausksuse tingimusega ning kutsub esile poolte lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat.
- 63 Direktiivi 93/13 artikli 3 lõikes 2 on täpsustatud, et tingimust ei loeta kunagi eraldi kokkulepituks, kui ettevõtja on selle eelnevalt koostanud ning tarbija ei ole seetõttu saanud tingimust sisuliselt mõjutada, eriti eelnevalt koostatud tüüplepingute puhul. Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 84, hõlmab see olukord niisuguseid müügilepingu tüüptingimusi, nagu on kõne all põhikohtuasjas.

- 64 Direktiivi 93/13 artikli 4 lõike 1 kohaselt saab lepingutingimuse tunnistada ebaõiglaseks ainult iga juhtumi puhul eraldi kontrollimise teel, arvestades kõiki juhtumi asjassepuutuvaid asjaolusid, sealhulgas lepingu esemeks olevate kaupade või teenuste laadi.
- 65 Liikmesriigi kohtu ülesanne on teha kindlaks, kas konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades vastab lepingutingimus heausksuse, tasakaalustatuse ja läbipaistvuse nõuetele. Euroopa Kohus on siiski pädev andma direktiivi 93/13 sätete põhjal kriteeriumid, mida see kohus võib või peab niisugusel hindamisel kasutama (vt selle kohta kohtuotsus, 30.4.2014, Kásler ja Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, punktid 40 ja 45 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 66 Mis puudutab sellist tingimust nagu põhikohtuasjas käsitletavate tüüptingimuste 12. tingimus, mis puudutab kohaldatavat õigust, siis tuleb kõigepealt märkida, et liidu õigusaktidega on põhimõtteliselt lubatud õiguse valikut ette nägevad tingimused. Rooma I määruse artikli 6 lõikes 2 on pooltele nimelt antud õigus kokku leppida tarbijalepingu suhtes kohaldatavas õiguses, tingimusel et tagatud on kaitse, mis on tarbijale ette nähtud tema *lex fori* nende sätetega, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda.
- 67 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 94, on eelnevalt koostatud õiguse valiku tingimus, millega määratakse müüja või teenuste osutaja asukohta liikmesriigi õigus, nendel asjaoludel ebaõiglane vaid juhul, kui sellel on teatavad sõnastusele või kontekstile omased eripärad, mis tekitavad lepingupoolte õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse.
- 68 Niisugune tingimus võib olla ebaõiglane eelkõige sõnastuse tõttu, mis ei vasta direktiivi 93/13 artiklis 5 sätestatud lihtsa ja arusaadava keele nõudele. Arvestades asjaolu, et tarbija on suhetes müüja või teenuste osutajaga nõrgemal läbirääkimispositsioonil eelkõige teabe osas, tuleb kõnealust nõuet tõlgendada laialt (vt selle kohta kohtuotsus, 23.4.2015, Van Hove, C-96/14, EU:C:2015:262, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 69 Lisaks tuleb märkida, et kui lepingutingimuse õiguslikud tagajärjed on sätestatud imperatiivsetes õigusnormides, siis on oluline, et müüja või teenuste osutaja tarbijat nendest normidest teavitab (kohtuotsus, 26.4.2012, Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, punkt 29). Nii on see Rooma I määruse artikli 6 lõike 2 puhul, mis näeb ette, et õiguse valik ei või siiski põhjustada tarbija ilmajätmist kaitsest, mis on talle ette nähtud selliste sätetega, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda selle õiguse alusel, mis valiku puudumisel oleks olnud kohaldatav.
- 70 Arvestades Rooma I määruse artikli 6 lõikes 2 sätestatud nõude imperatiivsust, peab kohus, kes seisab vastamisi kohaldatava õiguse valiku tingimusega, kohaldama juhul, kui tegemist on Austrias peamist elukohta omava tarbijaga, kohaldama neid Austria õigusnorme, millest ei saa Austria õiguse kohaselt kokkuleppega kõrvale kalduda. Vajaduse korral peab eelotsusetaotluse esitanud kohus need õigusnormid kindlaks tegema.
- 71 Seega tuleb neljanda küsimuse punktile a vastata, et direktiivi 93/13 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et müüja või teenuste osutaja müügilepingu tüüptingimustes ette nähtud tingimus – milles ei ole eraldi kokku lepitud ja mille kohaselt tarbijaga elektroonilise kaubanduse teel sõlmitud lepingule kohaldatakse selle müüja või teenuste osutaja asukohaliikmesriigi õigust – on ebaõiglane, kui see on tarbijat eksitav, jättes talle mulje, et lepingule on kohaldatav ainult selle liikmesriigi õigus, teavitamata tarbijat asjaolust, et tarbijal on Rooma I määruse artikli 6 lõike 2 alusel õigus tugineda ka kaitsele, mis on talle tagatud selle õiguse imperatiivsete sätetega, mis oleks kohaldatav selle tingimuse puudumisel; seda tuleb kõikide asjassepuutuvate asjaolude seisukohast kontrollida liikmesriigi kohtul.

Neljanda küsimuse punkt b

- 72 Neljanda küsimuse punktiga b palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 95/46 artikli 4 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et elektroonilise kaubanduse ettevõtja poolt isikuandmete töötlemise suhtes tuleb kohaldada selle liikmesriigi õigust, millesse selle ettevõtja tegevus on suunatud.
- 73 Direktiivi 95/46 artikli 4 lõike 1 punkti a kohaselt kohaldab iga liikmesriik isikuandmete töötlemise suhtes selle direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklikke õigusnorme, kui töötlemine toimub liikmesriigi territooriumil paikneva vastutava töötaja asutuse tegevuse raames.
- 74 Sellest tuleneb, et asutuse tegevuse raames toimuva andmete töötlemise suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi õigust, mille territooriumil see asutus asub.
- 75 Mis puudutab esiteks mõistet „asutus“ direktiivi 95/46 artikli 4 lõike 1 punkti a tähenduses, siis on Euroopa Kohus juba täpsustanud, et see mõiste laieneb tegelikule ja tulemuslikule, kas või minimaalsele tegevusele, mida teostatakse stabiilse asukoha kaudu (kohtuotsus, 1.10.2015, Weltimmo, C-230/14, EU:C:2015:639, punkt 31).
- 76 Kuigi kohtujurist leidis oma ettepaneku punktis 119, et asjaolu, et andmete töötlemise eest vastutaval ettevõtjal ei ole liikmesriigis tütarettevõtjat ega filiaali, ei välista, et tal on seal direktiivi 95/46 artikli 4 lõike 1 punkti a tähenduses asutus, ei saa selline asutus eksisteerida ainuüksi seetõttu, et kõnealuse ettevõtja veebisait on seal kättesaadav.
- 77 Nagu Euroopa Kohus on juba sedastanud, tuleb pigem hinnata asukoha stabiilsuse astet kui ka tegutsemise tegelikkust kõnealuses liikmesriigis (vt selle kohta kohtuotsus, 1.10.2015, Weltimmo, C-230/14, EU:C:2015:639, punkt 29).
- 78 Mis puudutab teiseks küsimust, kas asjassepuutuvate isikuandmete töötlemine toimub selle asutuse „tegevuse raames“ direktiivi 95/46 artikli 4 lõike 1 punkti a tähenduses, siis on Euroopa Kohus juba leidnud, et see säte ei nõua, et kõnealuseid isikuandmeid töötleks asjaomane asutus ise, vaid et see toimuks tema „tegevuse raames“ (kohtuotsus, 1.10.2015, Weltimmo, C-230/14, EU:C:2015:639, punkt 35).
- 79 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab viidatud kohtupraktikat ja põhikohtuasja kõiki olulisi asjaolusid arvestades kindlaks tegema, kas Amazon EU töötleb kõnealuseid andmeid muus liikmesriigis kui Luksemburg asuva asutuse tegevuse raames.
- 80 Kohtujurist märkis oma ettepaneku punktis 128, et kui eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastab, et asutus, mille raames Amazon EU töötleb neid andmeid, asub Saksamaal, siis tuleb selle töötlemise suhtes kohaldada Saksamaa õigust.
- 81 Eeltoodut arvestades tuleb neljanda küsimuse punktile b vastata, et direktiivi 95/46 artikli 4 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellise isikuandmete töötlemise suhtes, mida teostab elektroonilise kaubanduse ettevõtja, tuleb kohaldada selle liikmesriigi õigust, millesse selle ettevõtja tegevus on suunatud, kui selgub, et see ettevõtja töötleb asjaomaseid andmeid selles liikmesriigis asuva asutuse tegevuse raames. Siseriikliku kohtu ülesanne on kontrollida, kas tegemist on sellise juhtumiga.

Kohtukulud

- 82 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrust (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrust (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma II) tuleb tõlgendada nii, et piiramata mõlema määruse artikli 1 lõikes 3 sätestatud, tuleb õigus, mida kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta) tähenduses ettekirjutust taotleva hagi suhtes, mis on esitatud väidetavalt õigusvastaste lepingutingimuste kasutamise vastu liikmesriigi residendist ettevõtja poolt, kes sõlmib elektroonilises kaubanduses lepinguid teistes liikmesriikides, eeskätt selles riigis, kelle kohtu poole on pöördunud, resideerivate tarbijatega, kindlaks määrata määruse nr 864/2007 artikli 6 lõike 1 kohaselt, samas kui konkreetse lepingutingimuse hindamisele kohaldatav õigus tuleb alati kindlaks määrata määruse nr 593/2008 alusel, olenemata sellest, kas hindamine toimub seoses individuaalse või kollektiivhagiga.
2. Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et müüja või teenuste osutaja müügilepingu tüüptingimustes ette nähtud tingimus – milles ei ole eraldi kokku lepitud ja mille kohaselt tarbijaga elektroonilise kaubanduse teel sõlmitud lepingule kohaldatakse selle müüja või teenuste osutaja asukohaliikmesriigi õigust – on ebaõiglane, kui see on tarbijat eksitav, jättes talle mulje, et lepingule on kohaldatav ainult selle liikmesriigi õigus, teavitamata tarbijat asjaolust, et tarbijal on määruse nr 593/2008 artikli 6 lõike 2 alusel õigus tugineda ka kaitsele, mis on talle tagatud selle õiguse imperatiivsete sätetega, mis oleks kohaldatav selle tingimuse puudumisel; seda tuleb kõikide asjassepuutuvate asjaolude seisukohast kontrollida liikmesriigi kohtul.
3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta) artikli 4 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellise isikuandmete töötlemise suhtes, mida teostab elektroonilise kaubanduse ettevõtja, tuleb kohaldada selle liikmesriigi õigust, millesse selle ettevõtja tegevus on suunatud, kui selgub, et see ettevõtja töötleb asjaomaseid andmeid selles liikmesriigis asuva asutuse tegevuse raames. Siseriikliku kohtu ülesanne on kontrollida, kas tegemist on sellise juhtumiga.

Allkirjad